

MAHÂNİ (880) (130071)

Serpil Kaygın^(*)

"Öklid'in Sayı Tanımını Genişleten Âlim."

Hayatı

Mahâni 9. yüzyılın ilk yarısında İran'ın Kirman bölgesinde yer alan Mâhân'da doğdu. Nasıl bir aileden geldiği ve eğitim aldığı konusu muallâk olsa da, hayatının verimli denilebilecek yıllarında dönemin en gözde bilim merkezi konumunda olan Bağdat'ta bulunduğu bilinmektedir. Halife Me'mun (813-833) döneminde ekliptiğin eğiminin hesaplanması amacıyla Ay ve Güneş gözlemleri başlatıldı. Bu gözlemler Me'mun'dan sonraki dönemde de devam ettirildi. Me'mun sonrası gözlem yapan astronomlar arasında Mahâni de bulunmaktadır ve 853-866 yılları süresince bu konuda gözlemler yaptığı bilinmektedir. İlk dönem İslâm matematikçi ve astronomlarının içinde yer alan Mahâni, 880 yılında Bağdat'ta vefat etmiştir.

Çalışmaları ve Düşünceleri

Mahâni daha çok astronomi ve matematik üzerine çalışmış ve bu alanlarda eserler kaleme almıştır. Matematik alanında Öklid'in *Elementler*'inin 1. kitabına yazdığı şerhinde, Öklid'in verdiği 26 teorem için olmayana ergi yöntemine ihtiyaç olmadığını savunmaktadır.

Elementler'in 10. kitabına yazdığı *Tefsîrül-Makâletü'l-Âşiremin Kitâbi Uklidis* adlı şerhinde Mahâni, irrasyonel sayıları geometrik büyüklük cin-

* Dr. Arş Gör, Ardahan Üniversitesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, serpillkaygin@ardahan.edu.tr.

İSLAM MEDENİYETİNDE BİLİM ÖNCÜLERİ

- MATEMATİK -

PROJE EDITÖRÜ: MEHMET AZIMLI

Kitap Editörü: Ayşe Kökcü

İLİMYURDU YAYINCILIK: 185

İnceleme-Araştırma

İslam Medeniyetinde Bilim Öncüleri Serisi - 5

ISBN: 978-605-2339-51-0

Kitabın Adı

İSLAM MEDENİYETİNDE BİLİM ÖNCÜLERİ / MATEMATİK

Proje Editörü

Mehmet Azimli

Kitap Editörü

Ayşe Kökcü

Haziran 2021

İç Düzen

İlimyurdu Yayıncılık

Kapak Tasarımı

Yunus Karaaslan

Baskı-Cilt

Enes Basın Yayın ve Matbaacılık Ltd. Şti.

Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No: 12/210 Topkapı/Istanbul

Tel: 0212 501 47 63 Sertifika No: 45822

ilimyurdu

Yayıncılık ve Eğitim Hizmetleri Ltd. Şti.

Molla Gürani Mh. Akkoyunlu Sk. No: 36 Fındıkzade- Fatih / İSTANBUL

Tel.: 0212 533 05 35 Faks: 0212 631 53 69

www.ilimyurdu.com info@ilimyurdu.com

Sertifika No: 45032

Bu eserin tüm yayın hakları İlimyurdu Yayıncılık ve Eğitim Hiz. Ltd. Şti.'ne aittir. Eleştirel makale ve dergilerde yapılacak kısa alıntılar dışında, bu kitabın bir kısmı veya tamamı, yayıncının izni olmadan yayımlanamaz.

mana
YAYINLARI

2021

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Aralık 2021